PEIKKOSOTURI

Helsingissä lokakuussa 2026 Nro:18

Kentältä kotiin

”Jokaisella sotilaalla on oikeus tulla asianmukaisesti ja kunnioittavasti haudatuksi”

Kuva Viipurin Pietari Paavlalin kirkosta

Suomen ja Venäjän välinen yhteistyö sotavainajien etsinnässä on esimerkki toiminnasta, joka syntyi sekä poliittisen muutoksen että ruohonjuuritason aloitteellisuuden seurauksena. Vaikka virallinen sopimus vuonna 1992 loi toiminnalle puitteet, ratkaisevaa oli vapaaehtoisten etsijöiden työ kentällä ja heidän rakentamansa käytännön yhteistyö. Toiminta on vuosikymmenten aikana kehittynyt hajanaisesta vapaaehtoistoiminnasta järjestäytyneeksi ja kansainvälisesti tunnustetuksi yhteistyöksi, jossa keskeisenä tavoitteena on sodissa kadonneiden vainajien löytäminen ja heidän palauttamisensa kotimaahansa.

Suomen vuosina 1939 – 1945 käymissä sodissa kaatui yli 93 000 sotilasta. Suurin osa heistä on haudattu kotiseurakuntiensa hautausmaihin. Taisteluiden tiimellyksessä kaikkia ei saatu evakuoitua. Noin 13 000 sotilasta jäi kentälle tai katosi tietymättömiin. Lähes 1 600 heistä haudattiin jo sodan aikana tunnistamattomina ja hukkuneina menehtyneitä lasketaan olleen lähes 300.

Todellinen urotyö. Itsenäisyyspäivänä joulukuun kuudentena, pastori Sillanpää kiersi pitämässä hartaushetkiä eri joukko-osastoissa ilmoittaen, että kaatuneet kuljetetaan kotiin. Vain kahta päivää myöhemmin tuli päämajasta kirjelmä, jonka mukaan kaatuneet haudataan taistelukentille joukkohautoihin. Vain poikkeustapauksissa ruumis lähetetään omaisille. ”Kuultuaan kirjelmästä Sillanpää meni Öhquistin puheille ja selitti tilanteen. Öhquist sanoi saman tien, että pastorin ilmoittamalla linjalla jatketaan.”

Juhlapuheen patsaalla piti Kaartin Pataljoonan komentaja everstiluutnantti Antti Montonen

ÄSSÄ-rykmentin Talvisodan päättymisen muistojuhla
Alli Tryggin puisto 13.3.2026

Arvoisa perinnetoimikunnan henkilöstö, herra eversti, hyvä maanpuolustusväki, arvoisat kuulijat, hyvät naiset ja herrat.

Olen Kaartin pataljoonan komentaja, everstiluutnantti Antti Montonen. Kiitän suuresti mahdollisuudesta sanoa muutama sana tässä tilaisuudessa. Se on minulle ja Kaartin pataljoonalle suuri kunniatehtävä.

Talvisota. Ässärykmentti.

Molemmilla näillä on suuri merkitys helsinkiläiselle sotilaalle. Kaartin jääkärirykmentti ja Kaartin pataljoona vaalivat autonomian ajan Suomen Kaartin ja Suomen Valkoisen Kaartin perinteitä. Vaalimme myös Helsingissä ja sen lähialueilla perustettujen jalkaväkijoukkojen, kuten Ässärykmentin, perinteitä.

Perinteet ovat meille kunnia-asia, ja pyrimme pitämään ne mukana myös jokapäiväisessä toiminnassamme.

Arvoisat kuulijat,

kuten tiedämme, Talvisodalla oli pienen kansamme identiteetin muodostumisessa keskeinen asema. Talvisota yhdisti nuoren kansakuntamme ennen näkemättömällä tavalla. Jokainen suomalainen joutui tinkimään omista eduistaan yhteisen asian edessä.

Sodan kuukausina yhteiskuntamme etsi kaikki mahdolliset voimavarat ja hyödynsi laajoja verkostojaan, jotta taistelua voitiin jatkaa yhdessä ylivoimaista vihollista vastaan.

Sitkeä taistelu ja annetut uhrit koskettivat lähes jokaista suomalaisperhettä. Maailmalla opittiin kunnioittamaan sisukkaasti ja peräänantamattomasti taistellutta kansakuntaamme. Talvisodan taistelut tunnetaan edelleen ympäri maailmaa.

Erinomainen esimerkki Talvisodan aikaisesta yhdistymisestä ja yhteishengestä löytyy Jalkaväkirykmentti 11ä eli Ässärykmentistä.

Jalkaväkirykmentti 11 perustettiin 13.–17. lokakuuta 1939 välisenä aikana Kallion ja Vallilan kaupunginosissa. Rykmentin peitetunnus Helsingin sotilaspiirin suunnitelmissa oli S-kirjain.

Jalkaväkirykmentti 11 miehet yhdistivät palvelukseenastumismääräyksessäkin olleen S-kirjaimen korttipakan korkeimpaan korttiin eli ässään. Näin rykmentille omaksuttiin luontevasti kutsumanimi Ässärykmentti.

Ässärykmenttiläisten taustat olivat kirjavat. Pääosa oli kotoisin Sörnäisten, Kallion, Alppiharjun ja Hermannin alueilta. Jonkin verran miehistöä tuli myös Punavuoresta. Yksi pataljoona perustettiin Porvoon ja itäisen Uudenmaan reserviläisistä.

Rykmentissä kuuli puhuttavan Stadin slangin lisäksi sivistyneistön suomea ja ruotsia, mutta myös Uudenmaan murteita ja Uudenmaan rannikkoruotsia.

Ässärykmenttiläisten joukossa oli sekatyömiehiä, tehdastyöläisiä, kauppa-apulaisia, suutareita, kirvesmiehiä, kokkeja ja muurareita, koneistajia ja viilareita, ammattisotilaita, yrittäjiä, mestareita, opiskelijoita, tohtoreita ja maistereita. Ihmisiä hyvin erilaisista taustoista ja erilaisista arvomaailmoista.

Rykmentin miehet olivat itsenäisesti ajattelevia ja aikaansaavia, mutta puheissaan ja esiintymisessään usein huolettomia ja olemukseltaan stadilaisen rentoja. Se aiheutti osalle komentajista harmaita hiuksia.

Välihuomautuksena totean, että onneksi – ja edelleenkin myös komentajien kauhuksi – näitä samoja ominaisuuksia löytyy myös nykypäivän helsinkiläisiltä varusmiehiltä ja reserviläisiltä.

Ässärykmentin sotavalmiustarkastus pidettiin tuossa vieressä olevalla Haapaniemen kentällä, jonka nykyinen nimi on Väinö Tannerin kenttä.

Rykmentti keskitettiin 18. lokakuuta alkaen Kuolemanjärvelle, josta se siirtyi Karjalan kannaksen länsiosaan, Hatjalahdenjärvelle.

Neuvostoliitto hyökkäsi 30. marraskuuta 1939 kaikkien Suomeen johtaneiden teiden suunnassa. Talvisota alkoi. Suomen itsenäisyys oli vaarassa.

Ässärykmentti joutui taistelukosketukseen 7. joulukuuta suojajoukkotaisteluiden päättyessä.

Äärimmäiset olosuhteet ja kiivaat taistelut Karjalan kannaksella ja Viipurinlahdella hitsasivat Ässärykmentin miehet yhteen. Rykmenttiin muodostui vahva ”kaveria ei jätetä” -henki, jossa yhteiskuntaluokalla tai taustalla ei ollut merkitystä.

Suomalaiset joukot olivat kovilla koko sodan ajan. Alivoimainen ja huonosti varustettu, mutta hyvin koulutettu ja maanpuolustustahtoinen armeijamme kärsi sodassa raskaat tappiot. Tappiot olivat lähes viidennes koko kenttäarmeijasta, ja ne kohdistuivat pahiten etulinjan jalkaväkeen.

Talvisota päättyi 13. maaliskuuta 1940. Myös Ässärykmentin tappiot olivat Talvisodassa kovat. Se menetti kolmasosan miehistään 105 päivää kestäneissä taisteluissa, mutta ei kertaakaan sodan aikana jättänyt asemiaan ilman käskyä.

Sotilaittemme urheuden ja sitkeyden avulla Suomi selvisi sodasta. Asenne ja tahto ratkaisivat. Vihollinen torjuttiin. Itsenäisyys säilyi, eikä maatamme miehitetty.

Ässärykmentti todisti sen, että laajoista taustoista tulevat, asevelvollisista koostuvat joukot ovat aina olleet Suomen puolustusvoimien salaisuus ja voima.

Ässärykmentin miehet palasivat huhtikuussa 1940 kotikaupunkiinsa. Helsinki oli muuttunut sodassa yhtä lailla kuin sodasta palaavat miehet. Paljon arvokasta oli tuhoutunut.

Ässärykmenttiläiset toivat sodasta mukanaan myös jotain arvokasta – asevelihengen. Kaveria ei jätettäisi edelleenkään.

Asevelihenki johti kesällä 1940 muun muassa aseveliyhdistyksen eli Ässärykmentin perinneyhdistyksen perustamiseen. Ässäläisten esimerkki antoi myöhemmin sysäyksen myös valtakunnallisen aseveliorganisaation ja sitä kautta veteraanityön syntyyn.

Kavereista pidettäisiin huolta jatkossakin.

Edelleen näkyvissä oleva osoitus Ässärykmentin yhteishengestä on takanamme oleva Ässärykmentin sankaripatsas. Se paljastettiin 13. lokakuuta 1940, eli varsin nopeasti Talvisodan päättymisen jälkeen.

Hyvät kuulijat,

me tämän päivän suomalaiset olemme suuressa kiitollisuudenvelassa itsenäisyytemme säilyttäneille Talvisodan sankareille.

Sankareita ovat niin rintamalla kuin kotirintamallakin velvollisuutensa täyttäneet sotilaat ja siviilit.

Kiitollisuutemme heille voimme osoittaa parhaiten huolehtimalla omalta osaltamme maamme puolustamisesta, tulevaisuudesta ja hyvinvoinnista.

Talvisodan aikana huolehdittiin kanssaihmisistä niin rintamalla kuin kotirintamallakin. Kaveria ei jätetty.

Tämä sama periaate on hyvä muistaa myös nykypäivänä.

Tätä jaloa periaatetta yritän kouluttaa myös nykypäivän varusmiehille – ikäluokka kerrallaan.

Kaveria ei jätetä. Ei sodassa, eikä rauhan aikana.

”lähiseudun rouvia seuraamassa juhlallista tilaisuutta”

Perinnetoimikunnan seppeleen lasi puheenjohtaja Ilpo Valtaoja yhdessä Tiina Silgrenin ja vänrikki Pertti Huhtamon kanssa.

Helsingin kaupungin seppeleen laski muistomerkille apulaispormestari Johanna Laisaari ja Protokollapäällikkö Leena Komonen

Kaartin jääkärirykmentin seppeleen laski rykmentin apulaiskomentaja eversti Jussi Annala yhdessä Kaartin pataljoonan komentajan Antti Montosen kanssa,

Kirsi Peltonen laski kukkatervehdyksen muistomerkille, hänen isoisänsä jäi kentälle Viipurinlahdella maaliskuussa 1940.

Paikalle tilaisuutta seuraamaan oli saapunut arviolta noin 80 henkeä, perinnetoimikunta kiittää kaikkia paikalle olleita, joka osoittivat sen ettei heitä jotka antoivat kalleimman uhrin itsenäisyytemme puolesta ole unohdettu.

Suomen ja Venäjän yhteistyö sotavainajien etsinnässä

Suomen ja Venäjän välinen järjestelmällinen yhteistyö sotavainajien etsinnässä käynnistyi Neuvostoliiton hajoamisen ja kylmän sodan päättymisen jälkeen. Vaikka tarve sotien aikana kadonneiden ja kaatuneiden vainajien etsimiseen oli ollut olemassa jo toisen maailmansodan päättymisestä lähtien, vasta 1990-luvun alun poliittinen murros loi edellytykset virallisen ja järjestelmällisen yhteistyön käynnistymiselle.

Ratkaiseva askel otettiin 11. heinäkuuta 1992, jolloin solmittiin **Sopimus Suomen tasavallan hallituksen ja Venäjän federaation hallituksen välillä yhteistyöstä toisen maailmansodan seurauksena Venäjällä kaatuneiden suomalaisten sotilaiden ja Suomessa kaatuneiden venäläisten (neuvostoliittolaisten) sotilaiden muiston vaalimisessa**.

Valtiosopimus loi viralliset puitteet sotavainajien etsinnälle, vainajien kotiuttamiselle ja muiston vaalimiseen liittyvälle yhteistyölle. Sopimuksen merkitys oli huomattava, sillä suomalaisia viranomaisia ei voitu poliittisista ja diplomaattisista syistä lähettää suorittamaan maastoetsintöjä toisen valtion alueelle. Kyse oli lisäksi tehtävästä, joka liittyi historian ja kulttuuriperinnön vaalimiseen eikä kuulunut Puolustusvoimien tavanomaiseen toimintaan. Tämän vuoksi tehtävä järjestettiin opetusministeriön hallinnonalan kautta.

Opetusministeriö perusti toiminnan tueksi asiantuntijaelimiä, kuten **Sotavainajatoimikunnan** ja **Sotavainaja-asioiden neuvottelukunnan**. Näin muodostui virkatyönä johdettu viranomaistason pioneerihanke, jonka avulla etsintätoiminnalle luotiin hallinnolliset puitteet, rahoitusjärjestelyt sekä viralliset yhteydet Venäjän viranomaisiin ja paikallisiin toimijoihin.

Vaikka valtioiden välinen sopimus oli yhteistyön kannalta ratkaisevan tärkeä, käytännön toiminta rakentui suurelta osin kentällä. Venäjällä toimi jo Neuvostoliiton loppuaikoina vapaaehtoisia etsintäryhmiä, niin sanottuja *poiskovikeja*, jotka keskittyivät pääasiassa puna-armeijan kaatuneiden etsimiseen. Näiden ryhmien kautta suomalaisille syntyi ensimmäisiä käytännön yhteyksiä Venäjän puolelle.

Karjalan ja Pietarin alueilla toimineet etsintäryhmät, ovat olleet keskeisiä yhteistyökumppaneita. Yhteistyö kehittyi vähitellen tilanteesta, jossa venäläiset etsijät löysivät suomalaisia vainajia ja ottivat yhteyttä suomalaisiin toimijoihin. Näin alkoi muodostua sekä epävirallinen että myöhemmin virallisemmaksi kehittynyt yhteistyöverkosto.

Toiminta oli alusta lähtien vastavuoroista. Suomalaiset osallistuivat Suomessa löydettyjen Neuvostoliiton sotilaiden jäänteiden käsittelyyn, ja venäläiset etsijät puolestaan luovuttivat löytämiään suomalaisvainajia Suomeen.

Ensimmäiset suomalaiset kenttäetsijät

1990-luvun alun etsintätoiminta oli vielä hajanaista ja pitkälti vapaaehtoisten varassa. Tästä huolimatta voidaan tunnistaa joukko varhaisia toimijoita, jotka osallistuivat ensimmäisille etsintäretkille Karjalankannakselle.

Keskeinen pioneeri oli **Mika Albertsson**, joka osallistui varhaisiin etsintöihin Karjalankannaksella ja vaikutti myöhemmin muun muassa Taipaleen alueen toimintaan. Hänen lisäkseen varhaisvaiheen kenttäetsijöihin kuuluivat muun muassa **Veikko Vesalainen, Arvo Lötjönen, Antti Bengts ja Rauno Ruohonen**.

Toiminnan organisoitumisen kannalta merkittävä hahmo oli **Jorma Inkinen**, joka edusti siirtymää spontaanista vapaaehtoistoiminnasta kohti järjestäytynyttä etsintätoimintaa.

Erityisen tärkeä rooli oli myös sotaveteraaneilla, jotka osallistuivat ensimmäisille etsintäretkille oppaina. Heidän paikallistuntemuksensa ja muistonsa taistelupaikoista olivat ratkaisevan tärkeitä etsintöjen onnistumiselle.

1990-luvun aikana etsintätoiminta kehittyi nopeasti. Yksittäisistä retkistä siirryttiin järjestelmällisempään ja viranomaisten tukemaan toimintaan. Vapaaehtoisten määrä kasvoi, ja toiminta laajeni useille entisille taistelupaikoille.

Vuoteen 1997 mennessä etsintöihin osallistui jo noin sata vapaaehtoista, mikä kertoo toiminnan nopeasta kasvusta. Samalla yhteistyö venäläisten etsintäryhmien kanssa vakiintui olennaiseksi osaksi etsintätoimintaa.

Järjestäytyminen ja jatkuvuuden varmistaminen

Vuonna 1998 perustettiin **Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys** jatkamaan ja koordinoimaan etsintätyötä. Yhdistyksestä tuli keskeinen toimija, joka vastasi sekä etsintöjen organisoinnista että vainajien kotiuttamisesta.

Tämä vaihe merkitsi siirtymää pysyvämpään ja järjestäytyneempään toimintaan, jossa vapaaehtoistyö

.

ja viranomaisyhteistyö yhdistyivät. Aikaisempien vuosien kokemusten pohjalta toiminnalle muodostui selkeämpi rakenne ja jatkuvuus.

2000-luvulle tultaessa etsintätoiminta oli jo vakiintunutta ja järjestäytynyttä. Yhteistyö suomalaisten ja venäläisten **Karjalan Vallin ja Slava Sokokovin** välillä muodosti tärkeän osan toimintaa. Tavoitteena oli löytää sotien aikana kadonneiden ja kaatuneiden jäänteet sekä saattaa heidät asianmukaisesti kotimaahansa. Tässä vaiheessa keskeiseksi vaikuttajaksi nousi myös **Pertti Suominen**, joka toimi Tammenlehvän perinneliiton toiminnanjohtajana. Vaikka hän ei ollut mukana toiminnan alkuvaiheessa, hänen roolinsa on ollut merkittävä toiminnan kehittämisessä, jatkuvuuden turvaamisessa ja kansainvälisen yhteistyön ylläpitämisessä. 2000-luvulla toiminta oli jo vakiintunutta ja kansainvälisesti organisoitua.

Kuva. Sotavainajien muistonvaalimis yhdistys ry.

Sotavainajien etsintä ei siten ollut ainoastaan vainajien löytämistä ja kotiuttamista. Se oli myös konkreettinen osoitus siitä, miten sodan vastakkaisilla puolilla taistelleiden maiden välillä voitiin vuosikymmeniä myöhemmin rakentaa yhteistyötä yhteisen historiallisen vastuun ja vainajien kunnioittamisen pohjalta.

Venäjän hyökättyä Ukrainaan maaliskuussa 2022, ja rajojen sulkeuduttua on toiminta toistaiseksi pysähtynyt. Tämän hetken tilanteen mukaan kaivauksissa löytyneitä on kotiutettu 1650 joista 450 tunnistettua.

Tunnistetuista yksi on 6./JR 11:n Työppölänjoella 23.12.1939 kaatunut, 2013 löydetty ja 2017 syntymäpaikalleen Kuortaneelle haudattu Juho Hautamäki.

Teikarin saaresta löytynyt luutnantin kauluslaatta
Kuva. Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys ry.

Jalkaväkirykmentti 11 (JR 11, “Ässä-rykmentti”)

105 päivän raskaiden taistelujen aikana rykmentti menetti 650 miestä kaatuneina tai haavoihinsa menehtyneinä. Näistä noin 30 prosenttia menetti henkensä Viipurinlahden taisteluissa. Haavoittuneita oli noin 800, joista noin 60 prosenttia haavoittui Viipurinlahden alueella. Kentälle jäi lisäksi 138 miestä.

Talvisodan päätyttyä rykmentissä tehtiin niin sanottu ”tilinpäätös” sodan menetyksistä. Tällöin todettiin, että 138 aseveljeä oli kadonnut tai jäänyt kentälle tuntemattomasta syystä.

Katoamistapauksia oli useita. Esimerkiksi ennen viholliskosketusta Hopialasta lähetettiin 7. komppaniasta alikersantti Väinö Meskasen johtama partio, jonka katoamispaikaksi on asiakirjoissa merkitty Rihmaoja.

Toinen merkittävä tapaus sattui 23. joulukuuta 1939 Työppölässä. Siellä 6. komppanian päällikön, kapteeni Sunialan, johtamasta osastosta jäi kentälle 23 miestä.

Vetäytymisvaiheen aikana Viipurinlahden saarilla, muun muassa Esisaaressa, katosi II pataljoonan miehiä. Myös Niskapohjan vaikeissa torjuntataisteluissa jäi kentälle useita sotilaita.

Viimeinen Ässärykmentin Talvisodassa kadonneeksi jäänyt sotilas oli I pataljoonan lääkäri, lääkintäluutnantti Osmo Arvi Alonen. Alonen lähti 13. maaliskuuta 1940 kello 11 alkaneen tulitauon jälkeen etumaastoon etsimään haavoittuneita ja kaatuneita aseveljiään. Hän lähti matkaan ambulanssilla – hevosella, reellä ja ajomiehellä – eikä koskaan palannut.

Alonen joutui vihollisen käsiin, ja hänen kohtalonsa selvisi vasta vuosikymmeniä myöhemmin neuvostoliittolaisista sotilasarkistoista.

Perinnetoimikunnan tietojen mukaan hän oli Ässärykmentin viimeinen Talvisodassa kadonneeksi jäänyt sotilas ja samalla rykmentin viimeinen sodan uhri.

Keväällä 1942, kun Länsi-Kannaksen alue oli saatu takaisin Suomen haltuun, sotalaitos käynnisti viralliset etsinnät. Tehtävä annettiin 25. Kaatuneiden Evakuointikeskukselle (25. KeK).

Siviiliväestön palattua alueelle keskukselle alkoi tulla ilmoituksia löydetyistä vainajien jäännöksistä. Tavoitteena oli tunnistaa vainajat ja luovuttaa heidät omaisille kotiseurakuntiin.

Tunnistamattomille vainajille perustettiin kenttähautausmaita muun muassa Viipuriin, Säkkijärvelle ja Summaan. Viipuriin haudattiin 108, Säkkijärvelle 104 ja Summaan 204 tuntemattomaksi jäänyttä Talvisodan sankarivainajaa.

Löytöpaikkojen perusteella voidaan päätellä, että myös Ässärykmentin miehiä on haudattu Säkkijärven ja Summan kenttähautausmaille.

Kaatuneiden Evakuointikeskusten arkistot sijaitsevat Kansallisarkistossa. Niiden löytökortistoista käy ilmi jokainen löydetty vainaja tuntomerkkeineen ja löytöpaikkoineen. Kortistot tarjoavat arvokasta tietoa myös Ässärykmentin kadonneiden miesten kohtaloiden selvittämiseen.
Kari Salminen Ässä-rykmentin perinnetoimikunta
Kari Björn
Kuvat: Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys ry.

Väinö Meskasen partion tapaus

Pataljoona (III/JR 11) oli Pääaseman edessä Eiskolan etuasemassa Kaukjärven Siprolassa ja Mellolassa. 9.12. klo 12.00 7. komppania sai pataljoonalta määräyksen lähettää neljä tiedustelu partiota yhteensä 4+15 miestä tavoitteena Anteroila tehtävänä sekä selvittää vihollisen sijainti ja vahvuus.
Komppania oli ollut Kaukjärven ja Halilanjärven välisellä kannaksella viivytys asemissa, vihollinen oli havaittu jo 7.12. aamulla klo 6.00 Halilan parantolan läheisyydessä, jolloin kolona alkoi vetäytyä Anteroilasta.
Vihollinen hyökkäsi päivän aikana kolmeen eri kertaa, mutta hyökkäykset torjuttiin. Aamulla 8.12. vihollinen aloitti uuden hyökkäyksen, joka vielä pystyttiin torjumaan, mutta klo 13 komppania kuitenkin joutui ylivoiman edestä vetäytymään pääasemaan Hopialaan.

Meskasen partion partio lähti määräyksen mukaisesti klo 12 ja eteni noin 2,5 km Rihmaojalle 25m etäisyydelle Mynttisen talosta, kun talolta sitä kohti avattiin konekiväärituli. Tällöin partiosta kaatuivat alikersantti Väinö Meskanen, alikersantti Vilho Salminen sekä sotamiehet Toivo Mesimaa, Eino Niemelä, Sulo Niemelä, Ryyti Rautio ja Väinö Sihvola. Loput partiosta pääsi vetäytymään takaisin, mutta sekavassa tilanteessa ei kaatuneita voitu ottaa mukaan. Rintamalinja jäi paikalleen aina Summan läpimurtoon asti ja kun perääntyminen alkoi, jäi mahdollisuus käydä kaatuneet hakemassa. Oletetulta kaatumispaikalta ei ole myöhemminkään etsinnöissä löydetty merkkejä kentälle jääneistä.

Kuva: Väinö H Meskasen kotiarkisto

Oletettu partion kaatumispaikasta löytyi.

Partionjohtajana toimineen alikersantti Väinö Meskasen veljenpoika, Väinö H Meskanen halusi selvittää setänsä kohtalon koska tiedon puute tapahtuneesta häntä vaivasi**.** Yllättävä käänne asiassa tapahtui eräässä talkoissa, jossa hän tapasi Ässä-rykmentin perinnetoimikunnassa toimivan Jarmo Sarjasen. Miesten jutellessa kävi ilmi, että Väinön setä oli kaatunut talvisodassa ja jäänyt kadoksiin. Jarmo ehdotti tapauksen tutkimista ja niinpä Väinö ryhtyi selvittämään asiaa.
Väinö kävi tarkkaan läpi setänsä kantakortin, josta kävi ilmi joukko-osasto JR11.
7.komppanian sotapäiväkirjasta löytyi kaatumispaikka ja -aika. Väinö tutki vielä saatavilla olevat kartat ja haastatteli vanhoja kuolemajärveläisiä. Mikkelin maakunta-arkistosta löytyi ainoastaan yksi Mynttisen talo Kuolemajärveltä. Mynttisen talo sekä Rihmaoja löytyivät Varpulilan kyläkirjasta. Tämän jälkeen oli vuorossa maastotiedustelu, joka suoritettiin Jarmo Sarjasen kanssa toukokuussa 2004. Hän tunsi tiet ja Ässä-rykmentin taistelupaikat kokeneena Karjalan kävijänä.
Mynttisen talon kivijalka löytyi ja niin saatiin kaatumispaikka tarkasti tietoon.

Seuraava käynti ajoitettiin samana vuonna kaatumispäivälle, 9.12.1939 .

Väinö järjesti muistotilaisuuden kaatumispaikalla tuolloin klo 13 yhdessä Jarmo Sarjasen, Jarmo Henrikssonin ja kirkkoherra Heikki Nurmen kanssa, joka piti muistopuheen. Väinö laski seppeleen ja sytytti kynttilät. Jarmo Sarjanen soitti Maamme-laulun auton soittimesta ja Suomen lippu oli paikalla.

Seuraavana kesänä Väinö kävi viemässä tiedot partion kaatuneista ja kentälle jääneistä sekä kaatumispaikan tiedot valokuvineen mahdollisia etsintöjä varten Kaatuneitten muiston vaalimisyhdistykselle Hämeentielle. Myöhemmin hän vei tiedot vielä Tammenlehvän perinneliiton toiminnanjohtaja Pertti Suomiselle.

Muistotilaisuus Mynttisen talolla Rihmaojalla 9.12.2004, vasemmalta Heikki Lempiäinen, Kirkkoherra Heikki Nurmi ja Väinö H Meskanen

Väinö nuorena opettajana

Ennen Sotaa

Väinö Meskanen syntyi vuonna **1902** Sakkolan pitäjän Vilakkalassa kymmenlapsisen perheen toisena lapsena. Hän suoritti kaksivuotisen alakansakoulun ja viisivuotisen yläkansakoulun sekä näitä seuranneen yhden täydentävän opintovuoden.

Sotilaspalvelus

Meskanen osallistui kutsuntoihin Viipurissa 2. helmikuuta 1922, ja hänet määrättiin astumaan palvelukseen saman vuoden huhtikuun 20. päivänä. Hänen sijoituspaikakseen tuli Käkisalmeen sijoitettu Savon jääkärirykmentin I pataljoonan 2. komppania (2./I/SJR). Alokasjakson jälkeen Meskanen määrättiin aliupseerikouluun, jonka hän suoritti Käkisalmen kasarmeilla. Koulutuksen päätteeksi hänet sijoitettiin korpraalina Savon jääkärirykmentin I pataljoonan 3. komppaniaan. Meskanen ylennettiin alikersantiksi 5. helmikuuta 1923, ja hänet siirrettiin reserviin täysin palvelleena 10. huhtikuuta 1923.

Opinnot seminaarissa

Varusmiespalveluksen suoritettuaan Meskanen hakeutui Sortavalan opettajaseminaariin. Hänet valittiin opiskelijaksi poikkeuksellisen hyvän koulumenestyksen ja aliupseerikoulutuksen perusteella. Kansakoulupohjalta opettajaseminaariin siirtyminen oli tuohon aikaan harvinaista. Sortavalan opettajaseminaari kuului aikansa arvostetuimpiin oppilaitoksiin, ja sen suorittaneet olivat etusijalla opettajanvirkoja täytettäessä. Meskanen menestyi opinnoissaan erinomaisesti: hänen päättötodistuksessaan oli vain kaksi kahdeksikkoa, ja kaikki muut arvosanat olivat yhdeksikköjä tai kymppejä.

Toiminta opettajana

1.8.1930–31.7.1932: Metsäpirtin kirkonkylän kansakoulun yläkansakoulun opettaja (koevuodet).
1.8.1932–31.7.1934: Metsäpirtin kirkonkylän kansakoulun vakituisen opettajan virka.
1.8.1932–31.7.1934: Viipurin kaupungin kansakoulun yläkoulun väliaikainen opettaja (sivutoimisesti/samanaikaisesti).
Syyslukukausi 1934 – syyslukukausi 1936: Viipurin kaupungin kansakoulun yläkoulun opettaja (koevuodet).
Syyslukukausi 1936 – kevätlukukausi 1938: Helsingin Vallilan yläkoulun III ja IV poikaluokan luokanopettaja.
Syyslukukausi 1938 – syksy 1939: Helsingin Töölön kansakoulun yläkoulun V ja VI luokan opettaja.
Meskasen opettajanura keskeytyi syksyllä 1939 ylimääräisten harjoitusten (YH) alkamiseen ja sitä seuranneisiin sotatapahtumiin.

Kuvat: Väinö H Meskasen kotiarkisto.
Lähteet: Stapäiväkirja, Helsingin kaupungin arkisto, Väinö H Meskanen
Teksti: Väinö H Meskanen / Kari Björn

Hölmöntölväys

Länsikannasta puolustaneen II AK:n komentaja kenraaliluutnantti Harald Öhquist pyrki aktiivisiin vastahyökkäyksiin. Hän oli tehnyt joulukuun aikana lukuisia esityksiä vastahyökkäyksestä pääaseman etupuolelle. Myös Ässä-rykmentti joutui osallistumaan tähän II AK:n suunnittelemaan ja toteuttamaan suureen vastahyökkäykseen.

Toisen pataljoonan upseereita Jääkärikodin portailla, kuudennen komppanian päällikkö Suniala ylärivissä oikealla

Vastahyökkäys alkoi 23.12.1939 klo 6.00 ja 7.00 välillä, äärimmäisenä vasemmalla hyökännyt II/JR 11 pääsi etenemään ainoastaan kilometrin verran, kun se joutui pysähtymään venäläisten kovan tulituksen takia. Osasto Suniala ylitti Makkarakukkulalta Työppölän joen ja eteni kohti Työppölän kylää.

Työppölässä osasto joutui vihollisen konekivääritulen alle jolloin Osaston johtaja kapteeni Bror Gustaf Suniala ja 22 hänen miestään kaatuivat. Hyökkäyksen aikana eikä vetäytymiskäskyn jälkeenkään ollut mahdollista noutaa heidän ruumiitaan vaan ne jäivät kentälle.

Myöhemmin paikalla suoritetuissa kaivauksissa on löytynyt muun muassa asetakin kappaleita ja tuntolevy. Tuntolevyn kunto oli kuitenkin löydettäessä niin huono, että se mureni käsiin. Paikalla kaivauksissa mukana ollut Mika Albertson pitää kuitenkin mahdollisena, että kyseessä saattavat olla nimenomaan kapteeni Sunialan jäänteet.

Ylityspaikka sijaitsi Makkarakukkulan tukikohdan keskivaiheilla, viimeksi käydessämme paikalla oli siellä edelleen nähtävissä tukikohdan puolella jäänteitä silta arkuista. Kuvan keskellä näkyvät koivut kasvavat vastarannan penkereessä jonne silta meni.

Tukikohdasta on edelleen nähtävissä juoksuhautojen lisäksi joitakin pengerryksiä, vihollinen pommitti Makkarakukkulaa ankarasti, siitä muistona jälkipolville on paikalla vielä koskematon kranaatti.

kuvat: Ässärykmentin perinnetoimikunta Toivo Kaiponen, Kari Björn.
Kartta: Väinö H Meskasen kotiarkisto

In Memoriam

Olli Harinen (6.11. 1948–10.6. 2026), Sotatieteitten tohtori, Valtiotieteiden lisensiaatti ja reservin majuri.

Ässä-rykmentin perinteiden kautta katsottuna on tärkeässä roolissa Olli Harisen

tutkielma ”Ässä -rykmentin eli talvisodan helsinkiläisen Jalkaväkirykmentti 11:n

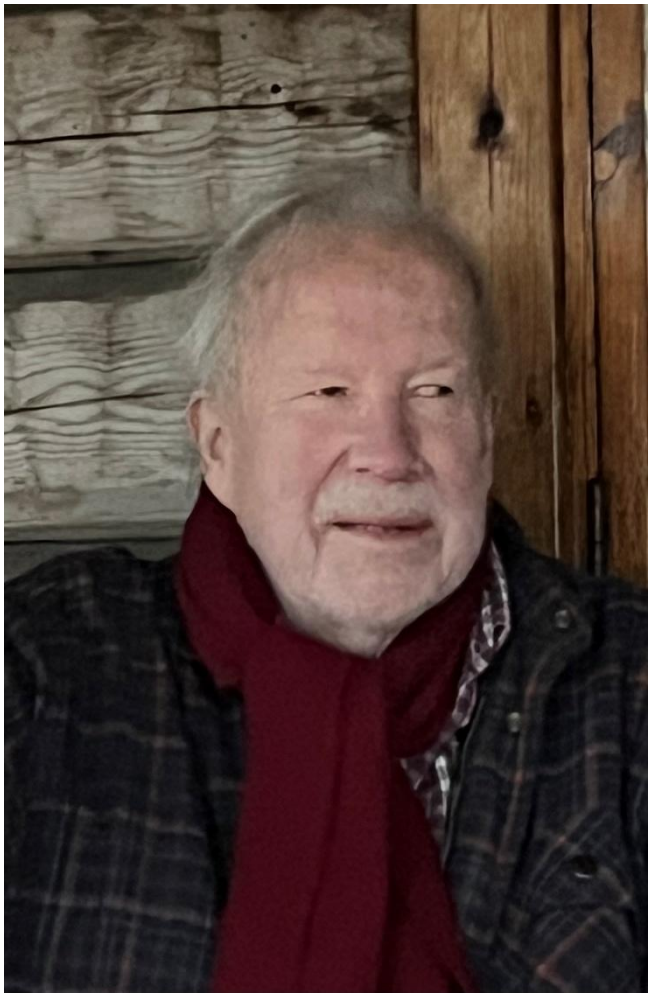
Aseveliyhdistys ja sen sosiaalinen toiminta vuonna 1940” ja sen juurilta syntynyt kirja

Talvisodan Ässä-rykmentti yhdessä Göran Lindgrenin ja Erkki Nordbergin kanssa.

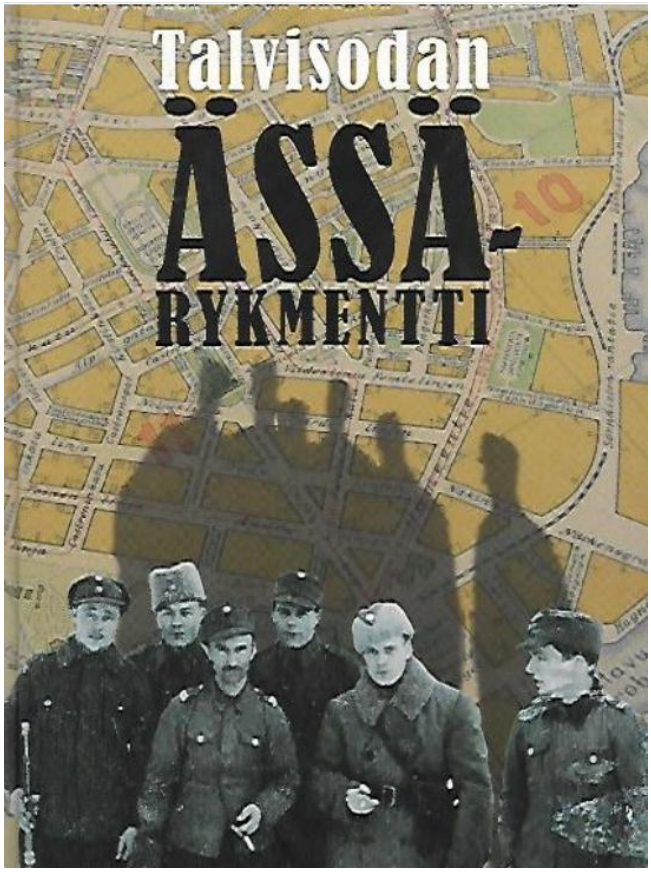
Talvisodan Ässä-rykmentti- teos on ensimmäinen tutkimuksiin perustuva kirja Ässä-rykmentistä ja sen vaiheista ennen talvisotaa, sodan melskeissä ja sen jälkeen.

Oheisesta linkistä pääsee laajempaan kirjoitukseen Ollista.

https://www.assarykmentti.fi/uutisia/

Ässä-rykmentin Perinnetoimikunta ottaa osaa Ollin omaisten suruun.

KUNNIAKÄYNTI ÄSSÄN MUISTOMERKILLÄ TIISTAINA 13.10.2026 JÄRJESTETÄÄN PERINTEEN MUKAISESTI.

Tilaisuus alkaa Ässän patsaalla Kalliossa Alli Tryggin puistossa klo 13:00.

Ohjelma

Avaus: Perinnetoimikunnan puheenjohtaja Ilpo Valtaoja

Hiljainen hetki: Kirkkoherra Riikka Reina
Puhe: Reserviläisliiton toiminnanjohtaja Minna Nenonen

Seppeleet ja kukkatervehdykset

- **ÄSSÄ-rykmentti**
- **Helsingin kaupunki**
- **Kaartin Jääkärirykmentti**
- **Veteraanijärjestöt**
- **Killat**
- **Stadin Slangi ry**
- **Ässän omaiset ja ystävät**

Loppusanat: Petteri Kaukoranta
Päätössoitto Signalisti / Kaartin Soittokunta

Muistotilaisuuden jälkeen on perinteinen asevelitapaaminen ravintola Juttutuvassa Säästöpankinranta 6 ÄSSÄn sopan merkeissä. Tilaisuus on omakustanteinen. Perinnetoimikunta toivoo runsasta osallistumista tapahtumaan.

Ässä-rykmentin symbolina on tämä haavoittunut leijona, kuvanveistäjä Aarre Aaltosen muovaama reliefi.

assarykmentti@gmail.com

PEIKKOSOTURIT löytyvät myös meidän kotisivuiltamme assarykmentti.fi

PERINNETOIMIKUNTA EI KOSKAAN LUOVUTA YHTEYSTIETOJANNE KOLMANNELLE OSAPUOLELLE.

jr 11 asevelimerkki

JR 26 asevelimerkki

Perinnetyötä tukee

AUTONVUOKRAUS

finrent.fi

info@finnrent.fi

Varauskeskus 0400-188858

Toimitus

Esa Jansson

assarykmentti@gmail.com

Kari Björn

peikkosoturi.assajr11@gmail.com

www.assarykmentti.fi